

Mecanismul CBAM: obținerea statutului de declarant autorizat și simplificările propuse de pachetul Omnibus

Mecanismul european de ajustare a carbonului la frontiera (CBAM) urmează să fie simplificat, conform inițiativei recente a Comisiei Europene (pachetul Omnibus), cu scopul de a reduce sarcina administrativă pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și pentru importatorii ocazionali. Inițiativa propune proceduri mai simple de declarare a emisiilor încorporate în produsele vizate de mecanism, termene mai relaxate de raportare pentru operațiunile cu certificate CBAM, dar și circumstanțe pentru reducerea penalităților. Cu toate acestea, 2026 rămâne anul în care începe plata taxei pe carbon.

Regulamentul CBAM se aplică produselor importate în UE, care provin din industrii intens poluante, din sectoarele ciment, produse chimice, îngrășăminte, fier/oțel și aluminiu. În această etapă, produsele menționate sunt supuse raportării, iar din 2026 vor fi taxate (taxa pe carbon) în funcție de emisiile de carbon încorporate în cadrul procesului de fabricare.

Totodată, începând cu 1 ianuarie 2026, importatorii sau reprezentanții vamali care vor efectua operațiuni de import cu marfuri CBAM vor trebui să dețină statutul de declarant autorizat CBAM pentru a finaliza formalitățile vamale de import.

Obținerea statutului de declarant autorizat CBAM

În acest scop, a fost publicat recent Regulamentul 486/2025, care stabilește condițiile și procedurile legate de statutul de declarant autorizat în cadrul CBAM, astfel ca, începând cu data de 28 martie 2025, importatorii ar trebui să poată aplica pentru obținerea statutului.

Conform regulamentului, pentru obținerea statutului, operatorii interesați trebuie să depună o cerere în format electronic prin intermediul registrului CBAM.

Pentru obținerea aprobării cererii, solicitanții trebuie să demonstreze că dețin capacitatea financiară și operațională necesară pentru îndeplinirea obligațiilor CBAM și, de asemenea, că nu au încălcat grav sau repetat legislația vamală și legislația CBAM, normele fiscale sau pe cele privind abuzul de piață.

De asemenea, pentru a obține statutul, operatorii trebuie să dețină o organizare administrativă adecvată pentru îndeplinirea obligațiilor de tranzacționare cu certificate CBAM, dar și pentru efectuarea controalelor interne în scopul prevenirii, detectării și corectării declarațiilor CBAM și gestionării certificatelor aferente mecanismului. Potrivit regulamentului, autoritatea competentă (Ministerul Finanțelor, în cazul României) are la dispoziție un termen de 120 de zile calendaristice de la data primirii cererii pentru a o evalua și pentru a lua o decizie cu privire la aceasta. Totodată, regulamentul prevede că, pentru cererile depuse înainte de 15 iunie 2025, termenul de evaluare este de 180 de zile calendaristice de la data primirii.

Simplificările propuse prin pachetul Omnibus

Un nou prag de scutire

Conform regulilor actuale, marfurile CBAM cu o valoare neglijabilă, sub 150 de euro, sunt scutite de la raportarea CBAM. Propunerea de modificare elimină regula de scutire de 150 de euro și introduce un plafon anual sub care importurile de marfuri nu sunt supuse regulamentului, respectiv 50 de tone (masă netă) importate pe an calendaristic. Astfel, este de așteptat că mulți dintre importatorii mici să fie scutiți de obligațiile CBAM.

Revine posibilitatea utilizării valorilor implicite pentru emisiile de carbon

O altă schimbare propusă este reprezentată de reintroducerea raportării pe baza valorilor implicite publicate de Comisia Europeană (din trimestrul trei 2024, operatorii au fost obligați să raporteze emisiile reale încorporate în produsele respective). Schimbarea își propune să simplifice modul de raportare pentru importatorii care nu pot obține valorile emisiilor generate pentru producerea marfurilor CBAM de la furnizori și, în același timp, să reducă efortul administrativ și economic, dat fiind că nu mai este necesară confirmarea emisiilor de către un verficator acreditat.

Noi termene pentru raportare și operațiuni cu certificatele CBAM

Autoritățile propun un nou termen de raportare, respectiv data de 31 august a fiecărui an, pentru importurile efectuate în anul anterior celui de raportare (în prezent, termenul este 31 mai). Astfel, declaranții (importatorii sau reprezentanții vamali) vor avea mai mult timp să colecteze informațiile necesare, să se asigure că emisiile încorporate sunt confirmate de un verficator acreditat și să achiziționeze numărul corespunzător de certificate CBAM.

De asemenea, datele pentru anularea și rascumpararea certificatelor CBAM au fost ajustate corespunzător, respectiv 1 octombrie și 30 noiembrie.

În plus, autoritățile competente vor putea reduce eventualele penalități pentru încălcarea obligațiilor CBAM în anumite circumstanțe - amplasarea informațiilor nedecarate nu este semnificativă, declarantul este cooperant și bine pregătit în domeniu, comportamentul se dovedește a fi neintenționat, declarantul are un istoric bun de conformare.

Pe lângă cele menționate anterior, propunerea mai conține și alte modificări menite să simplifice modul de aplicare a regulamentului, astfel încât operatorii economici să beneficieze de un mediu concurențial cât mai corect în raport cu cei din statele terțe în ceea ce privește marfurile CBAM.

Recomandări pentru importatori

Întrucât procesul de obținere a statutului de declarant autorizat CBAM este unul de lungă durată, cererea de acordare a statutului trebuie să fie pregătită și depusă cât mai rapid pentru a evita posibila blocare a operațiunilor începând cu 2026. Pentru importatorii care efectuează operațiuni anuale de import de marfuri CBAM în cuantum de 50 de tone sau peste, este recomandată începerea imediată a pregătirii în acest scop.

Având în vedere că propunerea de simplificare a regulamentului CBAM mai poate fi modificată, și cei care importă cantități mai mici decât pragul propus ar trebui să se pregătească pentru obținerea statutului. Solicitantul își poate retrage cererea în orice moment, astfel că, dacă pe parcursul procesului de autorizare vor fi publicate măsurile finale de simplificare, iar solicitantul va avea certitudinea că nu va intra sub incidența regulamentului CBAM, cererea de acordare a statutului se poate retrage.

În concluzie, mecanismul CBAM al UE este încă în evoluție și impactul complet asupra importatorilor rămâne neclar. Deși există încă un grad ridicat de incertitudine, schimbările propuse implică oportunități semnificative de simplificare a obligațiilor CBAM, pe care importatorii ar trebui să le studieze și să le evalueze din punctul de vedere al impactului asupra operațiunilor proprii.

Este important de reținut, însă, că noile propuneri de modificare nu implică o amânare a regulamentului, iar perioada de tranziție se va încheia la 31 decembrie 2025. Astfel, companiile care intenționează să importe marfuri vizate de mecanism ar trebui să verifice dacă vor putea beneficia de pragul de scutire sau dacă ar trebui să înceapă

pregatirea pentru perioada definitiva CBAM.